

JOENSUUN VANHUSNEUVOSTO
Kokous 16.4.2026 §35

KANNANOTTO

Rantakylän sosiaali- ja terveystalvelut

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on päättänyt keskittää palveluverkkoaan siten, että Joensuun Rantakylän sosiaali- ja terveystalvelut lakkautetaan ja toiminnot siirretään muihin toimipisteisiin. Päätöksen seurauksena noin 16 000 asukkaan Rantakylän alue jäisi kokonaan ilman lähitalveluja.

Rantakylä on merkittävä ja väestörakenteeltaan monimuotoinen kaupunginosa. Siellä asuu runsaasti ikääntyneitä, lapsiperheitä sekä maahanmuuttajataustaista väestöä. Alueen suuri asukasmäärä ja erityispiirteet puoltavat talveluiden säilyttämistä alueella. Ikääntyneiden osalta korostuvat haasteet erityisesti digitaalisten ja puhelinpalvelujen käytössä lisäten fyysisten lähitalvelujen tarvetta.

Talveluiden keskittämistä on perusteltu sillä, että asukkaat voivat käyttää Siilaisen ja Tikkamäen talveluita joukkoliikenteen avulla. Perustelu ei kuitenkaan huomioi alueen väestön todellista liikkumiskykyä. Joukkoliikenteen kapasiteetti ei riitä vastaamaan lisääntyneisiin matkustusmääriin, erityisesti silloin kun kyse on apuvälineitä käyttävistä henkilöistä. Busseissa on rajallisesti tilaa esimerkiksi rollaattoreille ja lastenvaunuille. Tilanteet, joissa asiakas ei mahdu kyytiin ja joutuu odottamaan seuraavaa vuoroa, voivat johtaa vastaanottoaikojen menettämiseen ja sitä kautta lisäkustannuksiin. Monilla ikääntyneillä ei myöskään ole omaa autoa, mikä entisestään vaikeuttaa talveluihin pääsyä. Oman auton käyttö sairaana lisää riskiä liikenteessä.

Lapsiperheille liikkuminen pienten lasten kanssa sekä koululaisten asiointi esimerkiksi hammashuollossa kesken koulupäivän vaikeutuvat merkittävästi talveluiden siirtyessä kauemmas. Aiemmin koululaiset ovat voineet asioida itsenäisesti lähitalveluissa, mutta jatkossa tämä edellyttää huoltajien osallistumista, mihin kaikilla perheillä ei ole mahdollisuutta.

Maahanmuuttajataustaisen väestön osalta korostuvat lisäksi tiedottamiseen ja tulkkaukseen liittyvät haasteet. Monille Rantakylän soteasema on ollut tuttu ja saavutettava asiointipaikka, ja talveluiden siirtyminen uusiin toimipisteisiin lisää ohjauksen, tulkkauksen ja monikielisen viestinnän tarvetta, mikä samalla kasvattaa kustannuksia.

Laboratoriotalvelut on erityisen tärkeää lähitalvelua. Niiden etäännyminen lisää riskiä talveluiden käytön laiminlyöntiin, millä voi olla merkittäviä kielteisiä terveystalveluita lisäten pitkällä aikavälillä hyvinvointialueen kustannuksia.

Joensuun vanhusneuvosto katsoo, että talveluiden täydellinen lakkauttaminen Rantakylässä ei ole asukkaiden yhdenvertaisen talveluiden saatavuuden näkökulmasta perusteltua. Neuvosto esittää, että hyvinvointialue yhteistyössä Joensuun kaupungin kanssa:

1. valmistele riskin- ja vaikuttavuusarvion talveluiden etäännyttämisestä

2. kartoittaa Rantakylän alueella mahdolliset osin tai kokonaan käyttämättömät tilat, joita voitaisiin hyödyntää sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseen
3. selvittää mahdollisuudet tuottaa osa palveluista nykyistä kevyemmin esimerkiksi ajanvarausperusteisesti, liikkuvina palveluina tai rajattuina lähipalveluina ilman, että palvelut lakkautetaan kokonaan
4. arvioi palveluverkon muutosten vaikutukset joukkoliikenteen kapasiteettiin ja erityisesti ikääntyneiden, liikuntarajoitteisten sekä lapsiperheiden mahdollisuuksiin käyttää palveluja
5. varmistaa, ettei palveluiden keskittäminen johda palveluiden käytön vähenemiseen tai syrjäyttämiseen, mikä olisi ristiriidassa ennaltaehkäisevän ja kustannusvaikuttavan sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiden kanssa.

Joensuun vanhusneuvosto pitää välttämättömänä, että Rantakylän ikääntyneiden, lapsiperheiden ja muun väestön palvelutarpeet huomioidaan päätöksenteossa kokonaisvaltaisesti ja että alueelle turvataan jatkossakin saavutettavat ja toimivat lähipalvelut.